

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

The Factors Affecting the Efficiency of Debt Repayment of Village and Urban
Community Funds in Udon Thani Province

อนนท์ นันทะ¹ ศักรินทร์ นนทพจน์²

Anon Nantha, Sakkarin Nonthapot

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1.ปัจจัยแวดล้อมทางการเงินและเศรษฐกิจในชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 2.ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 3.อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมทางการเงินและเศรษฐกิจในชุมชนต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดอุดรธานี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 333 คน เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามมีค่า CVI ระหว่าง 0.80 – 1.00 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคเท่ากับ 0.946 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล ผลการศึกษาพบว่า 1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจในชุมชนในแต่ละกิจกรรมส่งผลต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้ของสมาชิกในระดับมาก $\bar{X} = 4.10$, S.D. = .960 2. ปัจจัยแวดล้อมทางการเงินของสมาชิกในภาพรวมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 3.99$, S.D. = .782 และ 3. ประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.61$, S.D. = .602 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า โมเดลหรือแบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และปัจจัยแวดล้อมด้านเศรษฐกิจในชุมชน (ECO) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้ (EFF) และปัจจัยแวดล้อมทางการเงิน (MoN) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้ (EFF) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ (Keywords) : ประสิทธิภาพ; การชำระหนี้; กองทุนหมู่บ้าน

Abstract

The objectives of this research were to study; 1.Financial and economic factors affecting the efficiency of village and urban community fund debt repayments. 2.Operational efficiency of the Village and Urban Community Fund. 3.Influence of financial and economic factors on the efficiency of debt repayment in urban and rural community funds in Udon Thani Province. This was quantitative research. The sample group consisted of 333 Village and

Received: 2024-07-25 Revised: 2024-08-13 Accepted: 2024-08-18

¹ คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น Faculty of Interdisciplinary Programs, Khon Kaen University.
E-mail: nanthalin99@gmail.com

² คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น Faculty of Interdisciplinary Programs, Khon Kaen University.
E-mail: sakkno@kku.ac.th

Urban Community Fund members in Udon Thani Province. The questionnaire was used, and the CVI value was between 0.80 – 1.00, and Cronbach's Alpha Coefficient was 0.946. Data were analyzed by mean analysis and standard deviation while hypotheses were tested by path analysis. The results showed: 1) Economic factors in the community in each activity affect the debt repayment efficiency of the members was high-level $\bar{X}$ = 4.10, S.D. = .960. 2) Factors, in the overall financial environment of members affecting the debt repayment efficiency, were high-level $\bar{X}$ = 3.99, S.D. = .782. 3) The overall efficiency of village and urban community fund debt repayments was at the highest level $\bar{X}$ = 4.61, S.D. = .602. The results of the hypothesis testing found that the model or model of factors affecting the efficiency of debt repayment of village and urban funds in Udon Thani Province was consistent with empirical data. Economic environmental factors in the community (ECO) with a direct influence on debt repayment efficiency (EFF), and financial environmental factors (MoN) had a direct influence on debt repayment efficiency (EFF), statistically significant at the level of .05.

Keywords: efficiency; digital skills; business corporate executives

บทนำ (Introduction)

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหนึ่งในนโยบายประชานิยมในช่วงการบริหารราชการโดยรัฐบาลพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ถูกจัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2544 (อดีตศักดิ์ วงศ์อ้ายตาล, 2563) โดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและเศรษฐกิจฐานรากในระดับชุมชนของประเทศ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการซึ่งใช้กลยุทธ์การพัฒนาตนเองของแต่ละชุมชนและมุ่งเน้นให้ประชาชน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั่วประเทศมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง (พิชชา บวรโกศล, 2557) ลักษณะของการดำเนินงานเป็นกองทุนหมุนเวียนประเภทเพื่อการกักตุน ซึ่งเป็นเงินนอกงบประมาณของรัฐบาล โดยที่รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาท โดยให้ประชาชนร่วมกันบริหารจัดการกองทุนด้วยตัวเอง ในขณะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากภาครัฐมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะนำ ด้วยการจัดสรรงบประมาณดังกล่าวกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำหรับคนในหมู่บ้านและชุมชน ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ในการลงทุนและพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ เพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย หรือ สำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างคุณภาพชีวิตและคุณภาพประโยชน์ส่วนรวมอื่นใดให้แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน นอกจากนี้แล้วกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองยังเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเร่งด่วนสำหรับประชาชน ในหมู่บ้านหรือชุมชน ช่วยในการลดการกักตุนเงินนอกกระเป๋าของประชาชน ทำให้กลุ่มคนที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งบริการทางการเงินในระบบเนื่องจากไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ ซึ่งเป็นการยกระดับขีดความสามารถในการเข้าถึงสินเชื่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับประชาชนระดับฐานรากได้มากขึ้น และสิ่งเหล่านี้จะเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ ดังที่กล่าวมาในตอนต้น รวมทั้งเกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและบรรเทาปัญหาความยากจนของประชาชน รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

แนวทางและรูปแบบการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจึงเป็นหนึ่งในรูปแบบการกระจายอำนาจการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล ส่วนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของคณะกรรมการและความร่วมมือของคนในชุมชน นอกจากนี้แล้วสมาชิกทุกคนในกองทุนหมู่บ้านฯ ยังเปรียบเสมือนเป็นเจ้าของกองทุนด้วยเช่นกัน ซึ่งหากพิจารณาถึงผลของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านฯ ต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม มีดังนี้ 1) ด้านสังคม เป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สร้างแหล่งเงินของตนเอง จากการคิดเอง ตัดสินใจเอง เพื่อพึ่งพาตนเองในอนาคต 2) ด้านเศรษฐกิจ มีการกระจายเงินทุนในท้องถิ่น ทำให้เกิดการสร้างงานในธุรกิจของชุมชนซึ่งเป็นรากฐานที่เข้มแข็งและยั่งยืน 3) ด้านการเมือง ส่งผลให้ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเพื่อนำมาใช้ในชุมชนของตนเอง 4) ด้านวัฒนธรรม ทำให้เกิดความสามัคคี ความเอื้ออาทร และการกระจายความเสมอภาคในชุมชน

ปัจจุบันพบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั่วทั้งประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 79,610 กองทุนแบ่งออกเป็น กองทุนหมู่บ้าน จำนวน 75,000 กองทุน กองทุนชุมชนเมือง จำนวน 3,872 กองทุน กองทุนชุมชนทหาร จำนวน 738 กองทุน โดยรัฐบาลได้มอบหมายหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติให้แก่ธนาคารรัฐวิสาหกิจมีทั้งสิ้น 3 ธนาคาร ดังนี้ 1. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) 2. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) 3. ธนาคารออมสิน โดยที่ทั้ง 3 ธนาคารเป็นผู้ปล่อยสินเชื่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งการดำเนินการนั้นจะต้องทำความเข้าใจกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ส่วนในเรื่องของหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของโครงการและจะต้องนัดหมายกับสมาชิกทั้งหมดเพื่อประชุมหารือในส่วนของการสมาชิกที่มีความต้องการเงินทุนไปหมุนเวียนในการดำรงชีพ เมื่อได้มติในที่ประชุมเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็เตรียมเอกสารเพื่อยื่นเอกสารและคำขอกู้แก่ธนาคาร ซึ่งปัจจุบันกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีปัญหากับธนาคารออมสินทั่วประเทศจำนวน 51,752 กองทุน และในส่วนธนาคารออมสินภาค 10 จะดูแลจังหวัดในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนทั้งหมด 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเลย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดสกลนคร และจังหวัดนครพนม ทั้งหมด 7 จังหวัดนี้ มีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองรวมทั้งสิ้น 7,673 กองทุน (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2565)

ในระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า ThaiPBS Esan (2020) ได้รายงานเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านฯ ในคดีการฟ้องร้องในเรื่องของการปลอมแปลงลายมือชื่อของชาวบ้านพรสวรรค์ หมู่ 14 ตำบลหนองนาคำ อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยมีผู้เสียหายจำนวนเกือบ 100 ราย โดยเป็นการปลอมแปลงลายมือชื่อเพื่อใช้ในการเบิกเงินโครงการประชารัฐ จำนวนเงิน 1 ล้านบาท ใน 3 โครงการ คือ โครงการคู้้น้ำมันหยอดเหรียญจำนวน 5 แสนบาท โครงการซ่อมแซมประปาหมู่บ้านจำนวน 2 แสนบาท และโครงการร้านค้าชุมชนเป็นจำนวน 3 แสนบาท โดยที่ชาวบ้านทราบเรื่องมาก่อน การบริหารโครงการประชารัฐก็ล้มเหลวชาวบ้านจึงรวมตัวกันแจ้งความดำเนินคดีกับนายสังวาล แสงน่าน ผู้ใหญ่บ้านพรสวรรค์ในฐานะประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฐานปลอมแปลงเอกสาร และแจ้งความเอาผิดกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ดำเนินการผิดระเบียบปล่อยเงินกู้ให้กับพวกพ้องจนทำให้เงินกองทุนที่เคยมีอยู่ 2,400,000 บาท ตอนนี้เหลืออยู่ 1,600 บาท จึงทำให้กองทุนหมู่บ้านขาดสภาพคล่อง ซึ่งอย่างไรก็ตามในสภาพปัญหาการกู้ยืมและเป็นหนี้กองทุนหมู่บ้านนั้นซึ่งจากผลการศึกษากานต์มณี การินทร์ (2565: 470) พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระหนี้ครัวเรือนมากที่สุด ในขณะที่ผลการศึกษากานต์ชนก มณีพรหม (2564) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการก่อหนี้ซึ่งเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการชำระหนี้ ได้แก่ การวางแผนทางการเงินซึ่ง

เป็นองค์ประกอบของความรู้ทางการเงิน และผลการศึกษาของอดิศักดิ์ วงศ์อ้ายตาล (2563) พบว่า ปัจจัยด้านเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้มีผลต่อการเป็นสมาชิกกองทุนเพื่อใช้เป็นแหล่งกู้เงินในยามฉุกเฉิน สอดคล้องกับผลการศึกษาของภาสินี ยิ่งเลิศ และ ธนารักษ์ เหล่าสุทธิ (2565: 192) พบว่า ปัจจัยด้าน รายจ่าย สภาพเศรษฐกิจ และจำนวนเงินออม มีผลต่อการก่อหนี้และการชำระหนี้สินของคนวัยทำงาน ซึ่งผลการศึกษาดังที่กล่าวมาสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาเรื่องหนี้สินและประสิทธิภาพการชำระหนี้เป็นปัญหาสำคัญ

จากความสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่มีต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน รวมทั้งจากสภาพปัญหาด้านคหกรรมที่เกิดขึ้นผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญ จึงศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ปัจจัยแวดล้อมทางการเงินและปัจจัยด้านเศรษฐกิจในชุมชน เนื่องจากในกลุ่มจังหวัดทั้ง 7 ดังที่กล่าวมาข้างต้น จังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดที่มีจำนวนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมากที่สุดและเป็นจังหวัดที่ประสบปัญหาจนเกิดเป็นคหกรรมที่สำคัญดังที่กล่าวมา โดยผลการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลให้สมาชิกที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ และทราบถึงแนวทางในการแก้ปัญหาการผิดชำระหนี้ของสมาชิกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดอื่น ๆ สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับจังหวัดของตนเองได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อมทางการเงินและเศรษฐกิจในชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมทางการเงินและเศรษฐกิจในชุมชนต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ปัจจัยแวดล้อมด้านเศรษฐกิจในชุมชนมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ปัจจัยแวดล้อมทางการเงินของสมาชิกมีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย
 - 1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา: การวิจัยนี้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาในการศึกษา คือ ปัจจัยด้านด้านเศรษฐกิจในชุมชน และปัจจัยแวดล้อมทางการเงิน รวมทั้งศึกษาประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 - 1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: ประชากรในการวิจัยนี้ คือ ประชาชนที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 1,977 กองทุน (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง)

เมืองแห่งชาติ, 2565) และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 333 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane. Taro, 1970: 727-728)

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

1.4 ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2566-เดือนมกราคม

2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในงานวิจัยนี้ คือ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามจากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจนนำไปพัฒนาเป็นแบบสอบถาม และดำเนินการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามฯ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ให้พิจารณาตรวจสอบแล้วนำผลมาวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการคำนวณค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา : CVI (Content Validity Index) เป็นรายข้อและเลือกข้อคำถามที่มีค่า CVI ระหว่าง 0.80 – 1.00 จากนั้นนำไปทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการนำแบบสอบถามฯ ไปทดลองเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวแทนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษามากที่สุด จำนวน 30 ราย แล้วจึงนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นโดยการวัดค่าความสอดคล้องภายในด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha) หากค่าความเชื่อมั่นที่ได้มีค่าตั้งแต่ 0.70 – 1.00 ขึ้นไปถือว่าเครื่องมือวิจัยมีความเที่ยงสามารถที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลในการวิจัยได้ (อรรถเดช สรสุชาติ, 2563: 70) หากค่าความเชื่อมั่นที่ได้มีค่าน้อยกว่า 0.70 จะนำแบบสอบถามไปแก้ไขเพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป ผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคของทุกข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.700-0.946

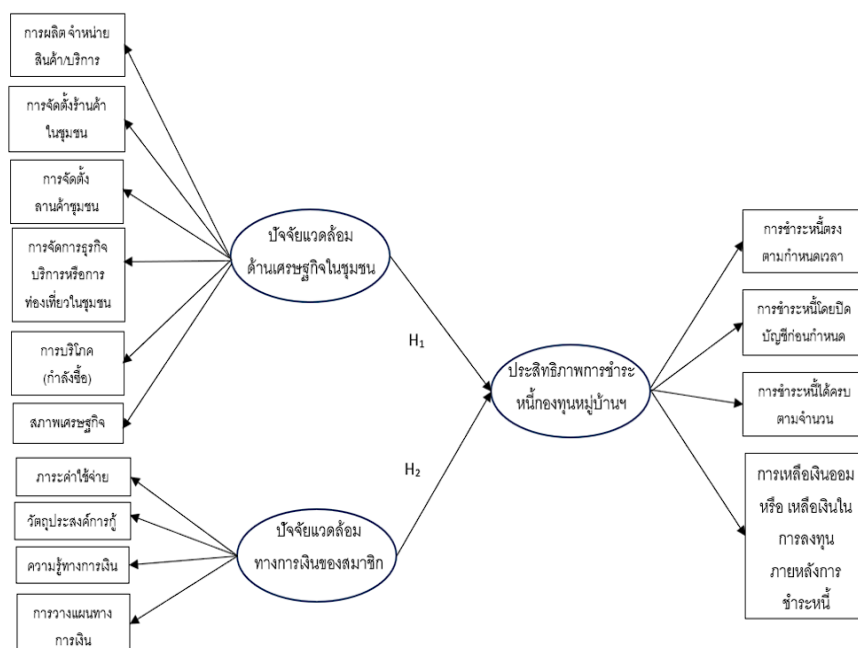
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองแบบเผชิญหน้า หรือส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยทั้ง 2 วิธีการนี้มีการอธิบายข้อคำถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามในกรณีที่มีข้อสงสัย จากนั้นจึงเก็บกลับมาหรือส่งไปรษณีย์กลับมา (ผู้วิจัยจะแนบซองที่จำหน่ายซองและติดแสตมป์เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืน) และเมื่อได้ครบตามจำนวนจึงนำไปวิเคราะห์ต่อไปด้วยวิธีการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้วิธีการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis)

ผลการวิจัย (Research Result)

ภาพที่ 1 แบบจำลองการวิจัย

(ที่มา: ผู้เขียน, 2567)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านเศรษฐกิจในชุมชน

ปัจจัยแวดล้อมด้านเศรษฐกิจในชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. การผลิตและจำหน่ายสินค้า/บริการ	4.13	1.122	มาก
2. การจัดตั้งร้านค้าในชุมชน	4.54	.672	มากที่สุด
3. การจัดตั้งสถานค้าชุมชน	3.64	1.072	มาก
4. การจัดการธุรกิจบริการหรือการท่องเที่ยวในชุมชน	3.36	1.285	ปานกลาง
5. การบริโภค (กำลังซื้อ)	4.06	1.047	มาก
6. สภาพเศรษฐกิจ	4.86	.381	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.10	.960	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจในชุมชนในแต่ละกิจกรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้ของสมาชิกในระดับมาก $\bar{X}=4.10$, S.D. =.960 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจอยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{X}=4.86$, S.D.=.381 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการจัดตั้งร้านค้า ในชุมชน $\bar{X}=4.54$, S.D.=.672 และปัจจัยด้านการจัดการธุรกิจบริการหรือการท่องเที่ยวในชุมชนมีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย $\bar{X}=3.36$, S.D.=1.285

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยแวดล้อมทางการเงินของสมาชิก

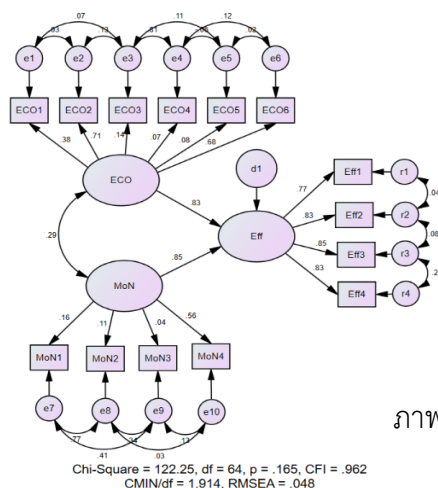
ปัจจัยแวดล้อมทางการเงิน	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ภาระค่าใช้จ่าย	3.88	.915	มาก
2. วัตถุประสงค์การกู้	3.06	1.122	ปานกลาง
3. ความรู้ทางการเงิน	4.47	.523	มาก
4. การวางแผนทางการเงิน	4.56	.568	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	3.99	.782	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยแวดล้อมทางการเงินของสมาชิกในภาพรวมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้อยู่ในระดับมาก $\bar{X}=3.99$, S.D. =.782 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านการวางแผนทางการเงินอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{X}=4.56$, S.D. =.568 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความรู้ทางการเงิน $\bar{X}=4.47$, S.D.=.523 และปัจจัยด้านวัตถุประสงค์การกู้มีค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย $\bar{X}=3.06$, S.D.=1.122

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. การชำระหนี้ตรงตามกำหนดเวลา	4.64	.567	มาก
2. การชำระหนี้โดยปิดบัญชีก่อนกำหนด	4.56	.627	ปานกลาง
3. การชำระหนี้ได้ครบตามจำนวน	4.60	.594	มาก
4. การเหลือเงินออม หรือ เหลือเงินในการลงทุนภายหลังการชำระหนี้	4.62	.622	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.60	.602	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X}=4.60$, S.D.=.602 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การชำระหนี้ตรงตามกำหนดเวลาอยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{X}=4.64$, S.D.=.567 รองลงมาคือ การเหลือเงินออมหรือเหลือเงินในการลงทุนภายหลังการชำระหนี้ $\bar{X}=4.62$, S.D.=.622 และการชำระหนี้โดยปิดบัญชีก่อนกำหนด มีค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย $\bar{X}=4.56$, S.D.=.627

ภาพที่ 2 การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล

(ที่มา: ผู้เขียน, 2567)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลของแบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี หลังการปรับโมเดล

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์	ค่าที่คำนวณได้	ผลการพิจารณา
χ^2	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05	122.25	-
df	-	64	-
p-value	$P > 0.05$	.165	ผ่านเกณฑ์
χ^2/df	$\chi^2/df < 2$	1.914	ผ่านเกณฑ์
CFI	≥ 0.95	.962	ผ่านเกณฑ์
TLI	≥ 0.95	.957	ผ่านเกณฑ์
GFI	≥ 0.95	.985	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	$\leq .05$	.048	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 4 พบว่า ดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลของประสิทธิภาพการชำระหนี้ (Eff) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 122.25 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) = 1.914 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพันธ์ (CFI) = .962 ค่าดัชนีวัดความเป็นปกติ (TLI) = .957 และค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณ (RMSEA) = 0.048 ในภาพรวมผ่านเกณฑ์ แสดงว่าโมเดลหรือแบบจำลองปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตารางที่ 5 แสดงค่าอิทธิพลของแต่ละตัวแปร

Variables	ประสิทธิภาพการชำระหนี้ (EFF)		
	DE	IE	TE
ปัจจัยแวดล้อมด้านเศรษฐกิจในชุมชน (ECO)	.83	-	.83
ปัจจัยแวดล้อมทางการเงิน (MoN)	.85	-	.85

p-value < .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยแวดล้อมด้านเศรษฐกิจในชุมชน (ECO) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้ (EFF) โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.83 และปัจจัยแวดล้อมทางการเงิน (MoN) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้ (EFF) โดยมีค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.85 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	ประเภท	สรุป
สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ปัจจัยแวดล้อมด้านเศรษฐกิจในชุมชน (ECO) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้ (EFF)	อิทธิพลทางตรง (Direct Effect)	เป็นไปตามสมมติฐาน
สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ปัจจัยแวดล้อมทางการเงิน (MoN) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้ (EFF)	อิทธิพลทางตรง (Direct Effect)	เป็นไปตามสมมติฐาน

p-value < .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยแวดล้อมด้านเศรษฐกิจในชุมชน (ECO) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้ (EFF) และปัจจัยแวดล้อมทางการเงิน (MoN) มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้ (EFF) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมปัจจัยด้านเศรษฐกิจในชุมชน ในแต่ละกิจกรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้ของสมาชิกอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านสภาพเศรษฐกิจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของกัปพล ผิวสานต์ (2564: 511) พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจ อันได้แก่ รายได้การเกษตร รายได้เสริม อยู่ในระดับมาก ส่วนผลการวิจัยของพระมหาสนอง ปจโจปการี และกาญจนาพัชร รัชโน (2562: 1-9) พบว่า ปัจจัยด้านบุคคลเช่นสมาชิกนำเงินไปประกอบอาชีพเพื่อเสริมรายได้อยู่ในระดับปานกลาง

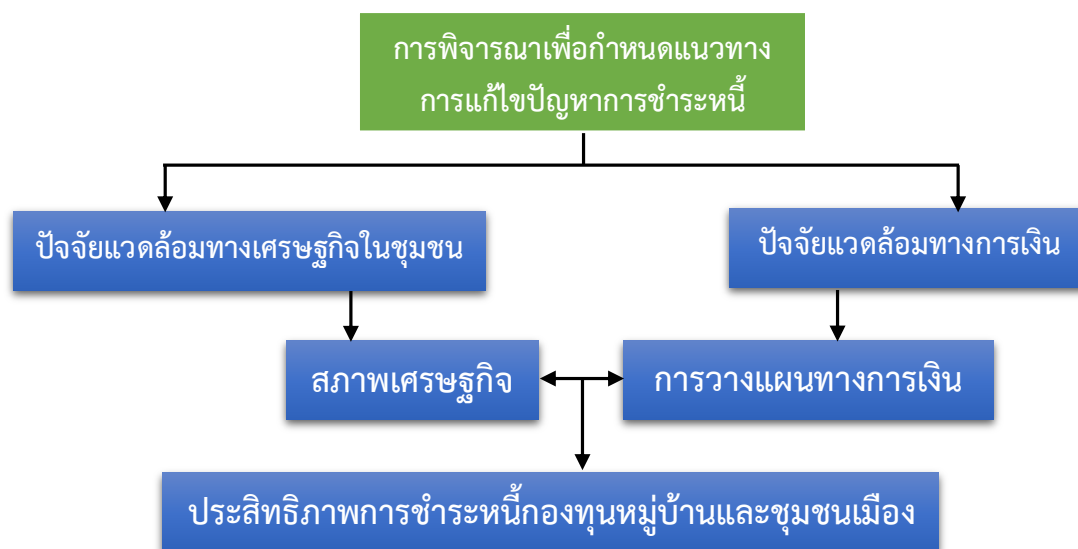
ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยแวดล้อมทางการเงินของสมาชิกในภาพรวมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านการวางแผนทางการเงินอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของกัปพล ผิวสานต์ (2564: 517) พบว่า ปัจจัยด้านทักษะทางการเงินทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมทางการเงินอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การชำระหนี้ตรงตามกำหนดเวลาอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิกุล โตเอี่ยม (2558: 3) พบว่า ความสามารถในการชำระหนี้ของบุคคลและกลุ่มอยู่ในระดับดี

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยแวดล้อมด้านเศรษฐกิจในชุมชน (ECO) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้ (EFF) และปัจจัยแวดล้อมทางการเงิน (MoN) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้ (EFF) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสุวรรณ สุขนิม (2561: 14) พบว่า ปัจจัยด้านระยะเวลา การผ่อนชำระและปัจจัยจากภายในและภายนอกของการชำระเงินกู้ยืม ได้แก่ ความรู้และความเข้าใจเงื่อนไขในสัญญา และ ด้านสภาพเศรษฐกิจมีผลต่อประสิทธิภาพการชำระเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน ในพื้นที่ ต. ตะลุง อ. เมือง จ. ลพบุรี และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของกัปพล ผิวสานต์ (2564: 518) พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจและปัจจัยด้านทักษะทางการเงิน มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์เช่นกัน

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

การวิจัยครั้งนี้พบว่า ทั้งปัจจัยแวดล้อมทางเศรษฐกิจในชุมชน และปัจจัยแวดล้อมทางการเงินส่งผลต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้าน โดยในแต่ละปัจจัยจะมีปัจจัยย่อยที่แสดงให้เห็นว่าส่งผลต่อประสิทธิภาพการชำระหนี้มากที่สุด ดังนั้นการแก้ปัญหาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการชำระหนี้ควรพิจารณาแบบบูรณาการโดยนำเอาปัจจัยย่อยจากทั้ง 2 ปัจจัยหลักมาสร้างแผนภาพแสดงความสำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาและแก้ปัญหาการชำระหนี้กองทุนฯ ซึ่งสามารถแสดงแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 3 แผนภาพการเพิ่มประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
(ที่มา: ผู้เขียน, 2567)

จากแผนภาพอธิบายได้ว่า การพัฒนาประสิทธิภาพการชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาด้านสภาพเศรษฐกิจในภาพรวม รวมทั้งให้ความรู้ด้านการวางแผนทางการเงินแก่ประชาชนและสมาชิกกองทุนฯ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ควรนำผลการวิจัยไปจัดทำแผนบริหารจัดการกองทุน และกำหนดเงื่อนไขที่รัดกุมและเกิดประโยชน์ทั้งต่อสมาชิกผู้กู้ และเกิดประโยชน์ต่อกองทุน เช่น ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีความต้องการให้คณะกรรมการพัฒนานโยบายและกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการกู้ยืมและการชำระหนี้ เพื่อป้องกันปัญหาในอนาคต และเพื่อให้สมาชิกเข้าใจเงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติตาม อาทิ การปรับงวดชำระให้ตรงกับช่วงที่มาของรายได้สมาชิก ดังนั้น ผู้บริหารและคณะกรรมการควรนำแนวทางดังกล่าวไปปฏิบัติอย่างจริงจัง นอกจากนี้แล้วผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการชำระหนี้ อยู่ในระดับ โดยเฉพาะการชำระหนี้ตรงตามกำหนดเวลาอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นคณะกรรมการอาจจะนำข้อมูลส่วนนี้ไปเป็นแนวทางกำหนดเงื่อนไขพิเศษสำหรับสมาชิกที่ชำระหนี้ตรงตามกำหนดเวลา ในการกู้ยืมครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี การวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรขยายผลในการเก็บข้อมูลในพื้นที่จังหวัดข้างเคียงเพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาเปรียบเทียบ อีกทั้ง ควรทำการวิจัยแบบผสมผสาน เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึก รวมทั้งอาจจะค้นพบตัวแปรที่อยู่นอกเหนือจากแนวคิด ทฤษฎีที่ศึกษา ซึ่งจะสามารถนำไปต่อยอดพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องได้ในลำดับต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กานต์ชนก มณีพรหม. (2564). ความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อการเกษียณอายุของข้าราชการทหาร สังกัด กรมกำลังพลทหารบก. การค้นคว้าอิสระ ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ) สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหาร. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กานต์มณี การินทร์. (2565). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาระหนี้ครัวเรือนในสถานการณ์ช่วงโควิด-19 ของเกษตรกรในเขตตำบลสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 5(2): 458-472.
- กัปพล ผิวสานต์. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 “สู่ชีวิตวิถีใหม่ ด้วยงานวิจัยทางสุขภาพและการบริการ” ครั้งที่ 8. วันที่ 27 มีนาคม 2564. 511-524. นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.
- ภาชนิ ยิ่งเลิศ และ ธนารักษ์ เหล่าสุทธิ. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมและการก่อหนี้ของวัยทำงานก่อนและหลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19. *Journal of Modern Learning Development*. 7(8): 175-195.
- พระมหาสนอง ปจโจปการี และ กัญญพัชร รัชโน. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านโนนนามัย อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม. *วารสารธาตุพนมปริทรรศน์*. 3(2):1-9.
- พิกุล โตเยี่ยม. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้เงินกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ในเขตอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี. *วารสารโครงการทวีปริญญาทางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ*. 1(1): 1-5.
- พิชชา บวรโกศลกุล. (2557). การบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อการพัฒนาชุมชนกรณีศึกษาตำบลวังกรด อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร. สารนิพนธ์ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุวรรณ สุชนิม. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการชำระเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่ ต.ตะลุง อ.เมือง จ.ลพบุรี. *วารสารโครงการทวีปริญญาทางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ*. 4(1): 1-15.
- สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2565). ข้อมูลเชิงสถิติ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.villagefund.or.th/> สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2566.
- อรรถเดช สรสุชาติ. (2563). สถิติประยุกต์และระเบียบวิธีวิจัย. ขอนแก่น: กรีนเนส ไวต์ จำกัด.
- อดิศักดิ์ วงศ์อ้ายตาล. (2563). การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของประชาชน ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรการจัดการ สาขาการจัดการ. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ThaiPBS Esan. (2020). Village Fund Corruption, Udon Thani Province. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=p2Zi6E9k4w0>. สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2566.
- Yamane, T. (1970). *Statistic: an Introductory Analysis*. 2nded. New York: Harper & Row.

